

Posudek disertační práce

Jana Jansová:

Dílo Karla Weinbrennera v kontextu architektury pozdního historismu

Předmětem předložené disertační práce je život a dílo architekta Karla Weinbrennera, který velkou část svého života strávil ve službách knížecího rodu Liechtensteinů, následně pak působil jako profesor na německé technice v Praze. Jeho osobnost a jeho práce se doposud nedočkaly jakéhokoliv obšírnějšího zpracování a tak je studie Jany Jansové od samého počátku počinem průkopnickým.

Weinbrennerovo dílo patří do epochy pozdního historismu a počínající moderny. Zatímco v jiných evropských zemích se architektura širšího 19. století už dávno těší velkému zájmu, v českém prostředí tomu tak dlouho nebylo, a tak až v nedávné době začíná přibývat studií, které se zabývají architekturou tohoto období, která dlouho byla fenoménem opomíjeným či dokonce zavrhaným. I v tomto ohledu je disertace Jany Jansové inovativní. Konečně mimo rámec většího zájmu české historie umění stála architektonická díla vyrůstající v druhé polovině 19. a v prvních desetiletích 20. století v oblastech, kde převažovalo obyvatelstvo německé národnosti. V tomto ohledu lze ocenit Vybíralovu knihu o architektu Leopoldu Bauerovi z roku 2015 a v tomto smyslu je cenným příspěvkem i studie o Karlu Weinbrennerovi.

V úvodních partiích disertace je podán vhled na působení rodu Liechtensteinů v českých zemích. Jejich dílo v oblasti správní, hospodářské i stavební bylo po dlouhou dobu nesmírně impozantní a to až do let první československé republiky, kdy byla činy nového státu hospodářská síla liechtensteinských dominií na území českých zemí podlomena a tento proces byl nakonec po roce 1945 dovršen konfiskací zbytků rodového majetku.

Rozsáhlost výstavby na liechtensteinských panstvích si vyžádala vznik dvorní stavební kanceláře, v níž Karl Weinbrenner po dlouhou dobu působil. Tady vznikaly návrhy nejen na stavební dílo v rodových rezidencích a na novostavby či přestavby početných patronátních kostelů. Vedle toho tu byly vypracovávány projekty na stavby hospodářského charakteru, na hájovny, fary, školy ad. Liechtensteinská kancelář měla v českých zemích jedinou obdobu, a tou byla stavební kancelář knížecího rodu Schwarzenbergů, v níž podobně jako u Liechtensteinů působil v průběhu 19. a v raném 20. století několik vůdčích architektů.

Jana Jansová vykonala velký kus práce v archivech, to představuje cenný, spolehlivý a badatelsky přínosný základ její disertace. Věnovala se i rešerši dobových odborných časopisů, v nichž zaznamenala ohlasy Weinbrennerových staveb. Šla dokonce po stopách života Karla Weinbrennera a jeho potomků.

Charakteristika jednotlivých Weinbrennerových staveb jak v hlavním textu, tak i v katalogové části disertace, je hutná, výstižná a dobře srozumitelná. Je zřetelné, že text byl napsán s velkým zaujetím, a právě to čtenáři otevírá oči k pochopení pozdní fáze historismu, kam velká část Weinbrennerových staveb náleží.

V závěru bych rád ocenil jazykovou stránku předložené disertace, která i v tomto ohledu vysoko vyniká nad běžný průměr. Myslím, že si studie Jana Jansové zaslouží odpovídající publikování. Rád bych tuto disertaci doporučil k úspěšné obhajobě.

Praha 27. 01. 2021

Prof. PhDr. Jiří Kuthan, DrSc., Dr. h.c.